

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

ĐẶNG DUY HÙNG

GIẢI PHÁP TẠO VIỆC LÀM CHO NÔNG DÂN
BỊ THU HỒI ĐẤT TẠI HUYỆN PHÚ LƯƠNG,
TỈNH THÁI NGUYÊN

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Chuyên ngành: QUẢN LÝ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2015

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

ĐẶNG DUY HÙNG

**GIẢI PHÁP TẠO VIỆC LÀM CHO NÔNG DÂN
BỊ THU HỒI ĐẤT TẠI HUYỆN PHÚ LƯƠNG,
TỈNH THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: QUẢN LÝ KINH TẾ
Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. NGUYỄN THỊ THU THƯƠNG

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn *“Giải pháp tạo việc làm cho nông dân bị thu hồi đất tại huyện Phú Lương tỉnh Thái Nguyên”* là công trình nghiên cứu của cá nhân tôi. Đề tài hoàn toàn trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào . Các thông tin sử dụng trong đề tài đã được chỉ rõ nguồn gốc, các tài liệu tham khảo được trích dẫn đầy đủ, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn.

Tác giả đề tài

Đặng Duy Hưng

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành bản đề tài này ngoài sự cố gắng, nỗ lực của bản thân, tôi luôn nhận được sự giúp đỡ tận tình của nhiều cá nhân và tập thể.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến **TS. Nguyễn Thị Thu Thương**, người đã tận tình chỉ bảo, hướng dẫn giúp đỡ tôi thực hiện và hoàn thành đề tài này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu, Phòng Đào tạo cũng như các khoa chuyên môn, phòng ban của Trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh đã tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu tại trường.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ nhiệt tình của Phòng thống kê huyện Phú Lương, Phòng Lao động Thương binh - Xã hội huyện Phú Lương, Trung tâm dạy nghề và Ban bồi thường giải phóng mặt bằng huyện Phú Lương; Cấp ủy, chính quyền và các tổ chức xã hội tại xã Sơn Cẩm, Thị trấn Du, xã Đông Đạt đã tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong việc thu thập số liệu thứ cấp, sơ cấp và các thông tin hữu ích phục vụ nghiên cứu.

Xin cảm ơn gia đình, bạn bè và đồng nghiệp đã giúp đỡ, động viên tôi trong suốt quá trình thực hiện đề tài tốt nghiệp.

Thái Nguyên, ngày tháng 6 năm 2015

Tác giả

Đặng Duy Hưng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
DANH MỤC CÁC BIỂU, HÌNH	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Đóng góp của luận văn.....	3
5. Kết cấu của luận văn	3
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ VIỆC LÀM VÀ GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM CHO NGƯỜI DÂN BỊ THU HỒI ĐẤT	4
1.1. Cơ sở lý luận về giải quyết việc làm cho nông dân vùng bị thu hồi đất.....	4
1.1.1. Nông dân, hộ nông dân và đặc điểm kinh tế của hộ nông dân	4
1.1.2. Khái niệm về lao động và việc làm.....	8
1.1.3. Thu hồi đất trong phát triển kinh tế xã hội	15
1.2. Các nhân tố ảnh hưởng tới giải quyết việc làm cho người nông dân	25
1.2.1. Điều kiện tự nhiên.....	25
1.2.2. Điều kiện kinh tế	27
1.2.3. Điều kiện xã hội	27
1.3. Cơ sở thực tiễn về giải quyết việc làm cho người nông dân bị thu hồi đất.....	29
1.3.1. Kinh nghiệm của một số tỉnh trong việc giải quyết việc làm cho nông dân bị thu hồi đất tại Việt Nam.....	29
1.3.2. Kinh nghiệm của một số huyện trong việc giải quyết việc làm cho nông dân bị thu hồi đất trong tỉnh Thái Nguyên.....	31

1.3.3. Bài học rút ra cho việc giải quyết việc làm cho người nông dân bị thu hồi đất huyện Phú Lương.....	32
Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	34
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	34
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	34
2.2.1. Chọn điểm nghiên cứu	34
2.2.2. Thu thập dữ liệu	35
2.2.3. Phương pháp xử lý số liệu và phân tích thông tin, số liệu.....	37
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu t ạo việc làm cho người nông dân bị thu hồi đất tại huyện Phú Lương.....	38
2.3.1. Hệ thống chỉ tiêu đo lường thực trạng lao động, việc làm	38
2.3.2. Các chỉ tiêu đánh giá ảnh hưởng của thu hồi đất tới việc làm của nông dân	38
Chương 3. THỰC TRẠNG TẠO VIỆC LÀM CHO NGƯỜI NÔNG DÂN BỊ THU HỒI ĐẤT Ở HUYỆN PHÚ LƯƠNG - TỈNH THÁI NGUYÊN.....	40
3.1. Tổng quan về huyện Phú Lương - tỉnh Thái Nguyên	40
3.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	40
3.1.2. Điều kiện về kinh tế - xã hội huyện Phú Lương, tỉnh Thái Nguyên	44
3.1.3. Đánh giá ảnh hưởng của điều kiện tự nhiên, điều kiện kinh tế xã hội của Phú Lương tới lao động và việc làm	51
3.2. Thực trạng tạo việc làm cho người nông dân sau khi bị thu hồi đất ở Phú Lương giai đoạn 2012 - 2014.....	54
3.2.1. Thực trạng thu hồi đất tại huyện Phú Lương.....	54
3.2.2. Thực trạng lao động và việc làm của người nông dân bị thu hồi đất của huyện Phú Lương	55
3.2.3. Thực trạng tạo việc làm cho người nông dân sau thu hồi đất ở huyện Phú Lương	63
3.3. Đánh giá chung về giải quyết việc làm cho nông dân khu vực thu hồi đất ở huyện Phú Lương trong thời gian qua	74

3.3.1. Đánh giá chung	74
3.3.2. Những hạn chế, yếu kém và nguyên nhân của hạn chế trong giải quyết việc làm cho nông dân khi thu hồi đất ở huyện Phú Lương	76
Chương 4. PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP TẠO VIỆC LÀM CHO NGƯỜI NÔNG DÂN KHI THU HỒI ĐẤT Ở HUYỆN PHÚ LƯƠNG, TỈNH THÁI NGUYÊN	80
4.1. Quan điểm, phương hướng và mục tiêu giải quyết việc làm cho người nông dân khi thu hồi đất nông nghiệp tại huyện Phú Lương	80
4.1.1. Quan điểm về giải quyết việc làm cho người nông dân tại Phú Lương khi thu hồi đất nông nghiệp.....	81
4.1.2. Phương hướng và mục tiêu của Phú Lương về tạo việc làm cho người nông dân sau khi thu hồi đất đến năm 2020	82
4.2. Một số giải pháp đối với huyện Phú Lương tỉnh Thái nguyên trong việc giải quyết việc làm cho người nông dân khi thu hồi đất	84
4.2.1. Khuyến khích phát triển đa dạng các loại hình tổ chức sản xuất kinh doanh trong giải quyết việc làm.....	84
4.2.2. Đẩy mạnh xuất khẩu lao động	86
4.2.3. Tiếp tục định hướng, khuyến khích khôi phục và phát triển các làng nghề truyền thống trên địa bàn huyện.....	87
4.2.4. Phát triển và nâng cao hiệu quả thông tin về thị trường lao động ở nông thôn để người lao động tiếp cận kịp thời nhu cầu về việc làm trong xã hội	88
4.2.5. Đẩy mạnh công tác đào tạo nghề trên địa bàn huyện	89
4.2.6. Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực tại nông thôn	91
4.2.7. Hoàn thiện chính sách hỗ trợ tín dụng cho người nông dân tìm và tự tạo việc làm	92
4.2.8. Người lao động cần nâng cao tính chủ động về tự tạo, tìm kiếm việc làm, nâng cao thu nhập cho bản thân và gia đình sau khi thu hồi đất nông nghiệp.....	95
4.2.9. Nâng cao năng lực, vai trò lãnh đạo, quản lý Nhà nước đối với việc thực hiện mục tiêu giải quyết việc làm	95
4.3. Kiến nghị các điều kiện để thực hiện giải pháp	96

KẾT LUẬN	98
TÀI LIỆU THAM KHẢO	101
PHỤ LỤC	103

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

ASXH	:	An sinh xã hội
CN	:	Công nghiệp
CHXHCN	:	Cộng hòa xã hội chủ nghĩa
ĐH, CĐ	:	Đại học, cao đẳng
TTCN	:	Tiểu thủ công nghiệp
XD	:	Xây dựng
CNH	:	Công nghiệp hóa
ĐDH	:	Hiện đại hóa
ĐTH	:	Đô thị hóa
GQVL	:	Giải quyết việc làm
GTSX	:	Giá trị sản xuất
KT - XH	:	Kinh tế - Xã hội
KHKT	:	Khoa học kỹ thuật
LLLĐ	:	Lực lượng lao động
TH	:	Tiểu học
THCS	:	Trung học cơ sở
PTTH	:	Phổ thông trung học
UBND	:	Ủy ban nhân dân
QLNN	:	Quản lý nhà nước
VL	:	Việc làm
XKLĐ	:	Xuất khẩu lao động

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1:	Bảng tổng hợp số mẫu điều tra.....	36
Bảng 3.1:	Thực trạng sử dụng đất tại huyện Phú Lương	43
Bảng 3.2:	Tình hình dân số huyện Phú Lương	44
Bảng 3.3:	Cơ cấu lao động trong độ tuổi lao động ở Phú Lương, Thái Nguyên	45
Bảng 3.4:	Giá trị và tốc độ tăng trưởng GTSX trên địa bàn huyện Phú Lương giai đoạn 2012 - 2014	47
Bảng 3.5:	Chuyển dịch cơ cấu GTSX theo ngành ở Phú Lương.....	49
Bảng 3.6:	Cơ cấu LLLĐ huyện Phú Lương theo trình độ văn hóa năm 2012-2014.....	52
Bảng 3.7:	Cơ cấu LLLĐ huyện Phú Lương theo trình độ chuyên môn kỹ thuật năm 2012 - 2013.....	53
Bảng 3.8:	Tình trạng chuyển đổi nghề của những nông dân từng làm nông nghiệp	56
Bảng 3.9:	Tổng hợp số liệu thu hồi đất năm 2014.....	58
Bảng 3.10:	Trình độ văn hóa của người nông dân theo giới tính	59
Bảng 3.11:	Trình độ chuyên môn của người nông dân theo giới tính	60
Bảng 3.12:	Trình độ của người nông dân phân theo độ tuổi	62
Bảng 3.13:	Việc làm của người lao động sau khi thu hồi đất	68
Bảng 3.14:	Đánh giá tác động của chính sách đào tạo nghề đến chuyển đổi việc làm cho người nông dân khi bị thu hồi đất.....	69
Bảng 3.15:	Đánh giá tác động của chính sách đào tạo nghề đến việc làm trong các ngành đối với người nông dân nông thôn vùng thu hồi đất.....	73
Bảng 3.16:	Tổng hợp kết quả GQVL năm 2014.....	74
Bảng 3.17:	Mục đích sử dụng tiền đền bù của nông dân khi thu hồi đất nông nghiệp	79

Bảng 4.1:	Mong muốn, nguyện vọng của người nông dân sau khi bị thu hồi đất	80

DANH MỤC CÁC BIỂU, HÌNH

Hình 1.1.	Cây mục tiêu của chính sách việc làm cho nông dân vùng thu hồi đất.....	25
Hình 3.1.	Bản đồ huyện Phú Lương, tỉnh Thái Nguyên	42
Biểu đồ 3.1:	Ý kiến của người dân về vấn đề không tìm được việc làm thích hợp để chuyển đổi nghề nghiệp	56
Biểu đồ 3.2:	Phân loại hộ theo thu nhập bình quân của các hộ điều tra.....	57
Biểu đồ 3.3:	Ý kiến của người dân về vấn đề khó vay vốn để chuyển đổi nghề nghiệp.....	71
Biểu đồ 3.4:	Tỷ lệ chăn nuôi, nuôi trồng thủy sản trước và sau khi bị thu hồi đất qua kết quả nghiên cứu	76
Biểu đồ 3.5:	Tỷ lệ nông dân bị thu hồi đất được nhận vào làm trong các công ty, doanh nghiệp sản xuất trên khu vực thu hồi đất	77